

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta Rajavartiolaitoksen varautumista tukevien toimivaltuuksien tarkistamiseksi

Johdanto

Sisäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rajavartiolaitain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan laajennuksia Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksiin erityisesti Schengen-alueen sisärajoilla ja merialueilla. Rajavartiolaitoksella olisi oikeus suorittaa sisärajoilla ajallisesti ja alueellisesti rajattuja tarkastuksia rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Toimivaltuuksien tavoitteena on parantaa Rajavartiolaitoksen tilannekuvaa sisärajoilla ja vähentää tarvetta sisärajavalvonnan väliaikaiselle palauttamiselle.

Rajavartiolaitokselle ehdotetaan uutta merenalaisen kriittisen infrastruktuurin valvontatehtävää sekä siihen liittyviä toimivaltuuksia Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. Rajavartiolaitokselle säädettäisiin myös Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 110 artiklan mukainen oikeus pysäyttää ja tarkastaa talousvyöhykkeellä liputtomaksi epäilty alus sekä sellainen suomalainen alus, joka käyttää väärää lippua tai kieltäytyy näyttämästä lippuaan.

Esityksessä ehdotetaan myös muita muutoksia ja täsmennyksiä Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia ja viranomaisyhteistyötä koskevaan sääntelyyn. Lisäksi selkeytettäisiin rajajoukkojen liittämistä Puolustusvoimiin koskevaa virkamiesoikeudellista sääntelyä.

Tausta

Esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaa, jonka mukaan Rajavartiolaitosta koskeva lainsäädäntö, mukaan lukien toimivaltuudet, päivitetään vastaamaan rajaturvallisuuden tarpeita. Esitys liittyy myös hallitusohjelmassa tarkoitettuun häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaistarkasteluun Rajavartiolaitoksen hallinnonalalla.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2026 lisätalousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on parantaa Rajavartiolaitoksen varautumista ja mahdollisuuksia vastata muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/32242/2024.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse (osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto). Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/32242/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (<https://intermin.fi/hankkeet>, tunnus SM037:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 21.1.2026.

Esitysluonnoksen pääasiallisen sisällön ja lakiehdotusten ruotsinkielinen käännös tullaan liittämään lausuntopalveluun ja sisäministeriön hankesivulle mahdollisimman pian.

Valmistelijat

Lisätietoja asiassa antaa lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, [anne.ihanus\(at\)gov.fi](mailto:anne.ihanus@gov.fi), p. 0295 421608.

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM037:00/2024> - Linkki sisäministeriön hankesivulle

<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM037:00/2024> - Länk till inrikesministeriets projektsida

Liitteet:

[HE-luonnos 9.12.2025.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hanen Tom

Ihanus Anne
Sisäministeriö